

СЛАВА ТОБІ, ПЕРЕМОЖЦЮ!

Пролетарі, всіх країн, єднайтеся!

МОЛОДИЙ КОМУНАР

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Рік видання VIII.

№ 55 (755).

ВІВТОРОК, 9 ТРАВНЯ 1967 р.

Ціна 2 коп.

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА „Могила Невідомого солдата“

МОСКВА. 8 травня в Олександрівському саду столиці відбулось урочисте відкриття пам'ятника, близького серцю кожної радянської людини. ...Вздовж Кремлівської стіни над місцем поховання останків Невідомого солдата простягнувся майданчик, викладений сірим каменем. Це головна частина монументального комплексу. В глибині — величезний квадрат надгробка, складений з плит червоного граніту. В середині, на чорному мармурі — велика бронзова зірка. В центрі її — отвір. Напередодні свята Перемоги він прийняв Вогонь слави, щоб зберегти його на віки.

Десятки тисяч москвичів прийшли в цей день на Манежну площу, що прилягає до Олександрівського саду. В Олександрівському саду разом з представниками ірландських столиці та їх гостями — керівники Комуністичної партії і Радянського уряду, відомі воєначальники. Стрілка годинника на Спаській башті Кремля наближається до 10. Через Манежну площу в сад в'їжджає бронетранспортер з Вогнем вічної слави. Вогонь Марсового поля надіслало Невідомому солдатові місце революції Ленінград. До присутніх звернувся з корот-

кою промовою перший секретар ММК КПРС М. Г. Єгоричев. Вогонь вічної слави і безсмертя запалив на могилі Невідомого солдата Генеральний секретар ЦК КПРС Л. І. Брежнев. Делегації міст-героїв привезли до пам'ятника землю, политу кров'ю воїнів у роки Вітчизняної війни. Перед могилою Невідомого солдата пройшли багато тисяч москвичів, військової підрозділи. До могили солдата, який віддав життя за Москву, за Батьківщину, лягли квіти. (ТАРС).

НАКАЗ МІНІСТРА ОБОРОНИ СРСР

Радянський народ і все прогресивне людство відзначають свято Перемоги. Минуло двадцять два роки з того часу, як фашистська Німеччина, яка розв'язала другу світову війну, була наголову розбита і беззастеречно капітулювала, говорить в наказі міністра оборони СРСР, Маршала Радянського Союзу А. Гречка. Радянський народ і його доблесні Збройні Сили винесли на своїх плечах основний тягар минулої війни, відіграли вирішальну роль у розгромі фашистських загарбників. Безприкладний подвиг, здійснений нашим народом на фронті і в тилу, житиме у віках.

Перемога Збройних Сил СРСР у Великій Вітчизняній війні, підкреслюється в наказі, була яскравим свідченням нездоланної життєвої сили Радянського ладу, народженого Великим Жовтнем, результатом мудрого керівництва Комуністичної партії.

Міністр оборони СРСР поздоровив особовий склад Радянських Збройних Сил, всіх учасників Великої Вітчизняної війни з святом Перемоги.

На ознаменування 22-ї річниці з дня перемоги над фашистською Німеччиною 9 травня в столиці нашої Батьківщини місті-герої Москві, в столицях союзних республік, у містах-героях, а також у Мурманську, Свердловську, Новосибірську, Хабаровську, Владивостоку — буде зроблено салют.

(ТАРС).

Малюнок В. ОСТАПЕНКА.

ЛЮДИ З КРАЇНИ МУЖНОСТІ

О ДНІ з НИХ живуть у нашій пам'яті. Скромні обеліски на їх могилах. Інші усім смертям на зло залишилися живими. Ходять між нас, творять добро на землі. Ті і другі були простими радянськими людьми. Їх імена не карбувалися на камені слави. Але в годину лиху для народу вони показали, на що здатна проста радянська людина — комуніст, комсомолец, піонер і просто — радянська людина без будь-якого звання. Ми в шанобі схиляємо перед ними юначу голову, ми знаємо, якою ціною завойовано світло нашої молодості. Ми повинні знати до подробиць подвиги людей з країни мужності. Їх подвиг — школа для нас.

Розповіддю, що друкється нижче, газета «Молодий комунар» розпочинає подачу матеріалів про легендарні подвиги, звершені у минулій війні уродженцями Кіровоградщини та тими, що живуть нині на ній. Читачі зможуть збагатити ці матеріали своїми новими розповідями.

В. ПОГРІБНИЙ

Є орден імені Єгорова

КАБІNET зайшов в буденному одязі чоловік. Простягнув папірець. — Олексію Семеновичу, треба нам іншого формату. — Якщо великі, поріжете...

Рядова ділова розмова. Про буденні справи, господарські потреби. Олексій Семенович Єгоров — звичайна радянська людина. А за плечима — подвиг, про який складають легенди не тільки на нашій, а й на чужій землі.

В 1964 році вся Чехословацьчина відзначала 20-річчя Словацького народного повстання. В ці дні заступникові голови Кіровоградського облвиконкому, Герою Радянського Союзу, колишньому командирові 1-ї чехословацької партизанської бригади за звершення безсмертного подвигу в боротьбі з коричневою чумою на землі чехословаків було вручено орден Партизанської зірки імені Єгорова. Вручено орден його ж імені. Це вперше орден заруб'їжної країни названо іменем радянської людини. В Чехословацьчині іменем Єгорова названі вулиці.

Але перед тим подвигом був подвиг на рідній землі, була школа великої мужності.

І. ЕКОНОМІСТ ПРОСИТЬСЯ У ДІЮЧУ

В літаку незручно, тісно: він буквально завалений мішками з мінами, детонаторами, толлом. А хочеться глянути вниз. Керівник польоту повідомив, що машина пролітає над окупованою територією.

Там, внизу — в густу пелену весняної ночі скочуються солдатчини сльози. Разом з густими краплинами крові заложників, невинних стариків, жінок, дітей. Там і вдень — ніч. Пихатий товсто-в'язий німець поплескує дівчину по плечу: «Гут панянка! Панянка корош», а через годину в окропленій кров'ю кімнаті зін викручує руки такій же

Старший лейтенант О. Єгоров — випускник Військово-фінансової академії. Весна 1942 р.

русосокій, вирізає зірку на спині, знущається над білим дівочим тілом. Тільки за те, що вона перекривала партизана, полоненого червоноармієця.

Там із заграбованого вікна вагона рветься на волю схудла юначу рука. Хлопець хоч повітря рідного хоче вхопити, бо везуть на каторгу його, для знуцання, для згину на чужій землі. Мати простягає до нього руки: «Синочку!..»

(Продовження на 2-й стор.).

ЩОБІ ЛЮДИ ВКЛАЦАЛИ НАСІННЯ

СКРЕГІТ металу все посилювався, все частіше снаряди розбризували в безвість скривавлену землю і людські життя. На батальйон капітана Ефремова сунули німецькі танки, а за ними — фашистська піхота. Сержант Петров уже руки обпікав об ствол свого кулемета.

ні офіцери були в бойових порядках. Я, тоді заступник командира полку, теж знаходився у передніх траншеях. Ліворуч ворожий танк прорвався вперед. Ще хвилини зо дві, ну п'ять від сили, і він підімне під себе командний пункт. І раптом — постріл. Танк крутнувся, а потім і задимів. То командир взводу полкової артилерії лейтенант Шишкін спрацював. А потім за-

чадили ще кілька ворожих машин. День затьмарився для фашистів. Полк пройшов Свинажин і разом з сусідами просунувся далі на захід...
Я знову беру в руки листа. «...Зрастайте, Аркадію Андрійовичу! З гарячим привітом до Вас червоної слідопити загону імені Гайдара Союзницької школи Турійського району на Волині. Ми дізналися, що Ви звільнили наше село від німецько-фашистських загарбників, і вирішили написати Вам. Дуже просимо розповісти про події тих грізних років».

— Дідусю, дідусю, — вивела з задуми маленька Віта і потягнула за руку на кухню.
Поснідали. І за кілька хвилин вже йдемо вулицею вниз на свій агрегатний завод. Йдемо отрохо, як завжди. Я, донька Алла, і зять Олександр. Вспід тихо посмікається Марія Юхимівна, щось щебече Віта.
І знову згадався реню. Теж травневий. Тоді я був підполковником, командував стрілецьким полком. Коли йшли фотографуватися, то радянський прапор

БУЛА У ДІВЧИНИ ГІТАРА...

Ні, все-таки не можу зважитися провести рукою по струнах. Чверть сторіччя не брав ніхто її, чверть сторіччя вона мовчить — потрошена. А колись...
...Перебирає Марія тремтливі струни — і лине тиха українська пісня. Вишневі віти зоріють у кімнату, де зібралася першокурсниця. Екзамен позаду. До побачення, інституте!
Роз'їхалися по домівках уже другокурениками. Подалася й Марія в рідну Косівку. Допомагала батькам на колгоспному лані, а вечорами — книги, і вона, улюблениця її, гітара, не розлучалася

рів, що приходять щастя у зморшках сиринських сніз, ні не знайти.
Часто навідується Савченко, тепер геолог тресту «Міжля», і знову чує рідне слово: «Марія Насті Вереміані товариші Х...»
рієва, О. Гусева...
подвиг дочки не з...
Всяця у матері жовклі портрети — не повернувся з...

лігві фашист...
Маричин. О...
шилася...
лістівка. Ві...
ден Вітчино...
шого ступе...
на гестапо...
ку гітара...
ту гітару б...
ченко — Га...
старий ком...
Олександр...
фабрику, г...
господарку...
І ось воно...
реставрова...
торкнися...
співає ту...
двадцять...
в гуртожит...
ту... Тільки...
оживе. Та...
ній має пр...
Марія Мик...
...І мовчи...
мучи за в...
нею, воскр...
Ак...
наш поза...
пидент...
с. Косі...
сандрія.

МИ ДУМАЛИ ПРО ВАС

Підсунув ближче чистий папір. Взяв ручку. А спогади знову полонили і повели нелегкими шляхами війни.
...Столиця сувора, насторожена. Я знаю її Москву, веселою, чарівною. Тут я, удмурт, зустрівся з українкою Марією. Тут бере початок сімейне щастя. А тепер дружина теж воює. Вона — лейтенант.
І, нарешті, прокотилось довгожданне: «Наступ». Від одного тільки цього слова той грудневий ранок 1941 року здавався весняним. Тоді був у душі гнів і готовність хоч і вмерти, але вже не відступати. І більше не відступав, дійшов аж до Берліна.

на рейхстагу здавався сонцем. Ті відомі і невідомі герої незримо завжди з нами. Естафети слези, квіти на могилах воїнів — красномовне тому свідчення. І дуже добре, що молоді не тільки шанувать славу батьків, а й множить її повсякденною працею. Дорожить життям, квітчайте його добрими ділами і помислами, дорогі юні друзі. Дорого нам дався світлий травень.

А. ВЕРЕТЕННИКОВ.

На цьому фото, що зберігається в обласному краєзнавчому музеї, ви бачите групу радянських офіцерів біля рейхстагу. Праворуч — А. А. Веретенников. Його бойовий шлях воїна відзначений сімома орденами і стількома ж медалями.

«Я дуже вдячний, — пише бобринський слідопитам колишній воїн, учасник визволення Кіровоградщини Каскабай Муханов з Алла-Ати, — за те, що ви не забуваєте бійців, які в братських могилах спочивають на вашій землі».

ва повела наступ на Олександрію...
Згадуються мені жорстокі бої за село Бандурівку, Олександрійського району, в яких полягло багато моїх однополчан, за Диківку, Знам'янку, Аджакку, Нову Прагу... А як зустрічали нас жителі цих сіл і міст! Змучені жінки плакали у нас на грудях. Ми ділилися з ними хлібом і консервами.
Новий рік зустріли у Греському, Кіровоградського району, а б

Лист з Алла-Ати

січня 1944 року рушили на Кіровоград і до обіду були вже в його передмісті — Лелекиці.
Ніколи не забути мені зустрічей з кіровоградцями в напівзруйнованому місті. Багато з тих, що

зустрічали Радянську Армію, пішли з нами добивати ворога.
Лист колишнього воїна дбайливо зберегла піонерська дружина. В. ШАБАТІН, учитель середньої школи, м. Бобриньця.

з Марією. Гарне літо було, щасливе.
Та принесло воно і найлихіше — війну. Застогнала українська земля під кованим баварським чоботом. Зарябили брудні шматки паперу жахливими словами: «Розстріл, розстріл, розстріл...»
Не могли комсомольці змиритися з лютим насильством. У Косівці створюється підпільна група. Марія одержувала завдання через Андрія Вараву. Розповсюджувала листівки зі зведеннями Радінформбюро, тримала зв'язок з радянськими військовополоненими, які працювали в Лікарівці.
Але цієї роботи було недостатньо. Підпільникам потрібна зброя. Допомогла німецька точність: двадцять кроків туди, двадцять назад. Марія шмигнула в машину, причалася. Коли фашист знову віддався, схопила автомат — безшумно зникла за рогом. Тієї ночі вона викрала кілька гранат, багато патронів і три автомати.
У лютому 1943 року стала Марія зв'язківцем партизанського загону імені Ворошилова, яким командував І. Д. Діброва. Разом з Харлампієм Гужелею супроводила до Чорного лісу інші партизанські загони, котрі вливалися потім у загін Діброви.
— Ех, жаль, нема гітари! Вдома лишилася. А то заграла б на прещання.
А через кілька днів у Косівці почалися арешти. Попередивши багатьох підпільників про навісну небезпеку, Марія побігла до своєї хати, щоб забрат батьків до лісу. Та тут уже чатували гестапівці. Це сталося 22 жовтня 1943 року. Катування, тортури не зламали комсомолку. Жодного слова не почули од неї бузувіри. І розстріляли нескорену у балці біля Ведмежого лісу.
«Мамо, якщо зі мною станеться що, — ти не залишишся самот-

ПІОНЕРСЬКИ
— Кого ти ших комсомолки спитали біля коли приймали Старша піонера Олєфіра на ла: чи не схвилювався...
— Любчен Біжко, Кіровоградського району.
— А я щенок-комсомолку, Марію Патеріло, — котрась з ді...
— Хочу бути Івана Миколаєвича, моряка, броненосці брав участь 1905 року, — піонерів.

ЦВІВ БУЗОК...

Коли починало весніти, біля його вікна брнукував старий кущ бузку. Минав день, другий — з'являвся цвіт, гарний у своїй ніжності. І виходив Іван до того бузку, і добришала його усмішка... Шорстка долоня торкалася синюватих кетягів, гладила їх. Наче тугозерний колос.
А потім небо вкрилося хмарами, важкими і чорними, аж земля застогнала. І пішов Іван од хати.
Пішов не на день, не на два.
Дим і порох чадів довкола, жовтосірі мозолі з'явилися на руках. Лише вночі пестив світ Івана чистими зорями.
Одного разу небо провалилося над солдатом. Тиснув Іван на спусковий

крючок автомата, а зброя мовчала. Тільки світ колиснув сина свого в один бік, потім в інший...
— Оце і все? — здивувався солдат. Цвів бузок. Пахло літом.
— Синку! — зойкнула за далекими гонами мати.
— Іва-а-а... — прокотився лунко над степом голос нареченої.
— Батьку, — тихо озвалися ненароджені сини Івана.
А він стояв весь чорний і білий. Як світ.
Стоїть і нині.
Вчора до нього прийшла дівчинка Люба. Восьмикласниця Люба Радецька.
І гукнула біля його ніг букетик бузку. І ще кілька червоних тюльпанів. Стоїть Іван.
І, може, вночі, коли сходить круг-

лий місяць, рука воїна випускає з рук автомат і обережно гладить квіти. Як колись.
Тоді були в нього гарні сусіди Ганка і Сашко.
Де вони?
Тепер є в нього друзі. Ганка Трушкіна і Сашко Бондаренко. Третьюкласники. Добре потоваришували вони з дядьком Іваном. Лише трохи сумно стає йому, коли діти опускають до його ніг запашні букети бузку.
Сумно і щасливо. Як тоді, коли небо провалилося над його головою, коли тисячі зір сипонували у вічі жаринками синього цвіту.

В. ЮР'ЄВ, спецкор «Молодого комунара». с. Новгородка.

На знімку: Саша Бондаренко разом з своїми однокурсниками біля пам'ятника воїнам, що загинули під час звільнення села Новгородки. Фото В. Ковлака.

ОКОП

Я свій окоп три ночі рыл подряд.
Киркой работать — это не пером.
Смахнишь со лба пот крупный, словно град,
Затянешься солдатским табаком,
И снова высекаешь искры в темноту,
И за работою не слышишь, что болит спина,
И кажется, что вся земля сошлася клином тут
И, затвердев, нагрелась докрасна.
Мозоли на ладонь мою легли,
Но я горжусь проделанной работой,
Ведь орошен этот клочок земли Отцовской кровью и сыновним потом.

Виктор ГАНОЦКИЙ.

Є орден імені Єгорова

(Продовження. Початок на 1-й стор.)

Мати побивається в сльозах. Побивається в сльозах земля. Живі — змучені, загнані — кличуть на допомогу. Загіблі — закатовані, розстріляні, повішені, спалені, закопані живцем у землю — кличуть до помсти.

Олексій Єгоров спокійний. Це раніше він хвилювався. Як одержував завдання. Зрештою, — як літак покидав злітну полосу московського аеродрому. А зараз спокійний. Через годину або й менше він стрибне у нічну безодню. І нічого не страшно. Єдине є, за що хвилюється Олексій. Не статись би якийсь помилці, прорахунку. Щоб не потрапив одразу в лапи фашистів. І не за тим, що він боїться стінки, до якої його поставити після тортур, після знущання гітлерівський капітан. Він мужньо зустріється з кістлявою. Як ішли на зустріч з нею справжні комуністи, плюнувши в обличчя загарбників. Шкода буде, що не виконає він такого відповідального завдання, шкода буде, що не розквітається з катями.

Олексій Єгоров добився того, про що мріяв майже два роки.

Все почалося ще на початку війни. Була у Єгорова дуже мирна професія. В столиці Казахстану Алма-Аті він очолював планово-економічний відділ одного з важливих промислових підприємств. Працювавось від душі. Прийшовши з роботи, брав на руки трирічного Юрка, щоб присісти з ним десь та послухати веселий щибет п'ятирічної доньки Олі; вона ж так хоче розповісти батькові нового віршика.

Одного весняного вечора сім'я Єгорових була більше з сумом, ніж з радістю. І винен у цьому був більше всього батько. Він ходив замисленим по кімнаті, про щось тихо і серйозно говорив з матір'ю. На те була причина. Старший брат Олексія Микола, що служив біля західного кордону військовим інженером, надіслав тривожні новини. «Згущаються хмари, браток, на заході, — писав Микола Єгоров. — Доведеться нам з тобою понохати пороху...»

Олексій, правда, не дуже вірив цьому. Вірніше, не хотілося вірити: мирні діла захоплювали кожну радянську людину. Але безневий лист Миколи був останнім його листом.

Якось погожого дня комсомольці підприємства виїхали у підсобне господарство на неділю. Десь кілометрів за тридцять від Алма-Ати. То був справжній відпочинок після кабінетної роботи. Повернулися хлопці бадьорими, збудженими. Жарти та сміх на машині. Як зліз біля будинку, кинулася дружина. З Юрком на руках.

— Альоша... війна...

— Яка війна?!

Юрко розмахував руками, просився до батька. А Оля притихла, стоїть збоку. Вона не знала, що таке війна, але їй уже передалася тривога дорослих...

Десь через чотири місяці Єгорови одержали сумну звістку про загибель Миколи під Білостоком, в нерівному бою з фашистськими загарбниками.

Начальник планово-економічного відділу комсомольця Олексій Єгоров залишився на своєму мирному посту. Він глибоко розумів, що всі піти на фронт не можуть. Потрібен міцний тил, а значить, потрібні для тилу міцні кадри — потрібна сила, розум, мужність, кипуча енергія людей. Та все задумливішим стали бачити Олексія його співпрацівники. Кожного дня радіо і газети повідомляли про звірства німецько-фашистських загарбників, ворог просувався у глибокі країни. Чекали якихось ще повідомлень про брата було марним. Звичайне людське почуття помсти за рідну людину переростало у велике священне почуття гніву. Усередині стиснулася невидимою крутою пружиною пекуча грудочка. Їй хотілося простору.

А туг ще запитують майже кожного дня:

— Може, щось є про брата?

Заява, надіслана Олексієм у Наркомат Оборони, була схожою на сотні, тисячі заяв, які надходили у той важкий для країни час на призовні пункти, у військкомати: я мушу стати на місце свого загиблого брата, не пошкодую сил, свого життя у боротьбі із залеклим ворогом, клянусь битися до останнього подиху. Відповідь Єгорову не поспішала. Олексій розумів, що Москві нині не до нього: гітлерівці взяли Смоленськ, Вязьму. А з іншого боку — він відповідальна людина. На важливому підприємстві. І не так легко вирішити його долю. Але цього не хотіло розуміти серце. В Москву відправлено ще одного листа.

В парторганізацію підприємства від комсомольця Єгорова надійшла заява: «В зв'язку з тим, що я надіслав прохання в Наркомат Оборони про направлення мене на фронт, прошу прийняти в партію. На фронт хочу іти комуністом...»

Одного похмурого осіннього дня співробітники планово-економічного відділу побачили свого завідувача якимсь збудженим, балакучим. Причиною тому був білий конверт з грифом «Народний Комісаріат Оборони СРСР». Олексія викликали у Москву.

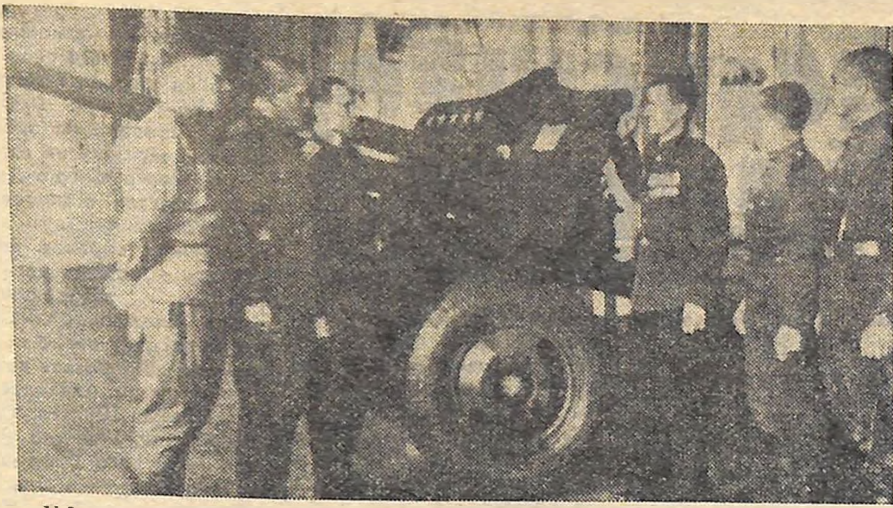
Столиця зустріла його суворо. Він не пізнавав її. Насторожена, вона вся ошетинилася. Тиха і разом з тим ділова, зайнята великою, важкою роботою. Навіть височенний плакат «Родина-мать зовєт» звучав мужньо і твердо. Як звучить наказ перед боєм.

(Далі буде).

ГАРМАТА

№ 6513

У 8 «б» класі було надзвичайно тихо, учні, затамувавши подих, слухали розповідь про героїзм. До них прибув на зустріч учасник мінуслої війни Іван Герасимович Ермак.

Є що згадати бувалому воїнові, адже це він зі своєю гарматою пройшов по дорогах війни 10017 кілометрів. Тепер його бойова подруга — гармата зберігається в Ленінградському історичному артилерійському музеї. На гарматі зірочки — відзнаки знищених ворожих танків, табличка: «76 мм гармата зразка 1939 року, № 6513. Командир гармати — сержант Ермак І. Г.» А поруч фотографія: молодий сержант з відвертою посмішкою на устах. На грудях — орден Червоного Прапора, орден Слави, бойові медалі.

Відриміли бої. Та піколи не забути Іванові Герасимовичу перший бій восени сорок другого на Кавказі. В цьому бою гармата, в обслузі якої служив комсомолець Ермак, відбила чотири «психічні» атаки есесівців, знищила самохідку і не менше взводу фашистів.

Осінь 1943-го. Жорстокі бої за Дніпро. Гармата сержанта Ермака однією з перших переправлена на правий берег.

Корсунь-Шевченківський. Шість автомашин з гітлерівцями розлетілися в друзки від влучних пострілів сержанта, два бронетранспортери знищено в бою під Звенигородкою.

Фронт швидко посувався на захід. Бої йшли тепер на рідній землі Івана Ермака, на Кіровоградщині, де він народився і виріс. Вихованець Ленінського комсомолу, сержант Ермак вступає до партії. На цей час на його рахунок вже було два ворожих танки, багато знищених автомашин, десятків кулеметних гнізд ворога.

Потім Альпи. Бої, бої... Незабаром у підрозділ прийшов наказ: «76-міліметрову гармату зразка 1939 року, № 6513, як бойову реліквію Великої Вітчизняної війни, що пройшла з боями 10017 кілометрів... передати на вічне збереження в Артилерійський історичний музей...» Так закінчила свій славний бойовий шлях гармата Івана Ермака.

Давно відриміли бої, та піколи не забути пройдені тяжкі шляхи війни. Часто можна побачити цю скромну, уже не молододу людину, на зустрічах з молоддю. Іван Герасимович — член Долніського райкому комсомолу, член штабу туристського походу по місцях революційної, бойової і трудової слави радянського народу. Уже давно на скронях сивина, та він завжди в строю.

М. КУЗЬМЕНКО.

м. Долніський.

На фото: 1) І. Г. Ермак (фото воєнних років). 2) в Ленінградському історичному артилерійському музеї. І. Г. Ермак розповідає молодим воїнам про бойовий шлях своєї гармати.

СПАСИБІ, «ЛАС-ТІВ-КО»!

Уже стало традицією, що колишні воїни 103 штурмового авіаполку в День перемоги збираються разом. І з кожною такою зустріччю стають відомі все нові адреси однополчан.

У нашому місті теж живуть наші однополчани. Це — Аркадій Васильович і Ганна Федорівна Романови.

Наш полковий комітет ветеранів війни прийняв рішення спорудити за кошти однополчан пам'ятник-обеліск загиблим бійцям авіаполку в місті Керчі. Про це було повідомлено Романових. І от ми одержали переказ з Кіровограда від Ольги Леонідівни Шевченко. Як повідомила Романова, то комсомольці дитячого садка «Ластівка», де працює Ганна Федорівна, зібрили гроші на пам'ятник. Передайте через газету щире їм спасибі.

Г. ПАВЛОВСЬКИЙ, заступник голови полкового комітету.

м. Харків.

вочими усмішками і кров'ю написаних листівок, в яких закликали односельчан не коритись ворогові.

Коли лютою зміною вповзла в нашу хату війна, ми були ще зовсім молоді, сповнені по вінця дівочих

мрій. Віра Паша мріяла стати педагогом і навчалась у Кременчуцькому вчительському інституті. А Галя Патерило була звичайною десятикласницею. Ми зовсім не думали про подвиг. Просто всією душею ненавиділи ворогів. Як могла бути спокійною Галя Патерило, коли її батьків, що жили неподалік на хуторі, ще в роки громадянської війни вирізали біляки?

Вечорами ми збиралися в глухій кімнаті і хімічним олівцем на звичайних уч-

(Закінчення на 4-й стор.)

По дорозі він заходить до Івана Філатовича Біжка, одного з перших комсомольців села, який уже рік живе в будинку для колгоспних ветеранів — світлому й просторому, виділеному артілю.

Пролітаємо над центральною вулицею і не можемо намілюватися струнками рядами молодих осик, посаджених обабіч. Ми бачили, як хлопці возили дніпровську воду, поливали їх синіми вечорами.

Немов білий гриб після благодатного дощу, виріс у селі другий Будинок культури. Гляньте, як вправно працюють механізатори Віктор Гаврась, Іван Шаповал, зоотехнік Людмила Троян, як швидко, немов у казці, оточує будинок молодий сад! В Івана Філатовича він завжди викликає спогад про стару хату-читальню, якою завідував Яша Ричка. Тоді в один з вечорів, коли говорили про організацію лікнепу, гостра куркульська куля збивала на одну смужку шапку з голів Йосипа Сокура та Мусія Олєфіра. Рятунку тільки тьмяний каганчик та сині кола махорки, що густо пеленою висли в кімнаті.

Вулиця веде повз школу, ту саму, в якій колись мелькали й наші кісники, пов'язані бантами. Ах, ми й зараз не розлучаємось з нею, тільки сидимо не за партами в припиненому класі. Ми говоримо з стелів щойно організованого краєзнавчого музею своїми ді-

УЄШНІПРЕ?

том Слави, що стоїть за селом на крутому березі.

Коли починається навігація і пароплави-лебеді виходять на голубу хвилю — ми бачимо, як пасажирки здалеку сприймають його спочатку за звичайний маяк. Лише старі матроси скидають заякорені кашкети, стоять суворо й задумливі.

А поруч, біля лиману, розкинуло руки, немов дитя, білолице село. Як вдарять залпами бруньки на деревах, а луна покотиться зеленою хвилею, — одягає Іван Миколайович Половий старий, ще, мабуть, «апостольський» тільник, бере у снігах застояний ціпок, йде на побачення з Славутичем, з нами.

Та не встигне він закрити ворота, як його оточать кучеволітські комсомольці, а всюдисущі піонери дбайливо пов'яжуть червоної галстук. І нам, уже Чайкам, стане боляче й гірко, що не можемо бути разом з усіма, сміятись і розмовляти, йти оновленим селом, бо у вогненну круговерть ми згоріли і стали птахами.

Мати побивається в сльозах. Побивається в сльозах земля. Живі — змучені, загнані — кличуть на допомогу. Загіблі — закатовані, розстріляні, повішені, спалені, закопані живцем у землю — кличуть до помсти.

Олексій Єгоров спокійний. Це раніше він хвилювався. Як одержував завдання. Зрештою, — як літак покидав злітну полосу московського аеродрому. А зараз спокійний. Через годину або й менше він стрибне у нічну безодню. І нічого не страшно. Єдине є, за що хвилюється Олексій. Не статись би якийсь помилці, прорахунку. Щоб не потрапив одразу в лапи фашистів. І не за тим, що він боїться стінки, до якої його поставити після тортур, після знущання гітлерівський капітан. Він мужньо зустріється з кістлявою. Як ішли на зустріч з нею справжні комуністи, плюнувши в обличчя загарбників. Шкода буде, що не виконає він такого відповідального завдання, шкода буде, що не розквітається з катями.

Олексій Єгоров добився того, про що мріяв майже два роки. Все почалося ще на початку війни. Була у Єгорова дуже мирна професія. В столиці Казахстану Алма-Аті він очолював планово-економічний відділ одного з важливих промислових підприємств. Працювавось від душі. Прийшовши з роботи, брав на руки трирічного Юрка, щоб присісти з ним десь та послухати веселий щибет п'ятирічної доньки Олі; вона ж так хоче розповісти батькові нового віршика.

Олексій Єгоров добився того, про що мріяв майже два роки. Все почалося ще на початку війни. Була у Єгорова дуже мирна професія. В столиці Казахстану Алма-Аті він очолював планово-економічний відділ одного з важливих промислових підприємств. Працювавось від душі. Прийшовши з роботи, брав на руки трирічного Юрка, щоб присісти з ним десь та послухати веселий щибет п'ятирічної доньки Олі; вона ж так хоче розповісти батькові нового віршика.

Олексій Єгоров добився того, про що мріяв майже два роки. Все почалося ще на початку війни. Була у Єгорова дуже мирна професія. В столиці Казахстану Алма-Аті він очолював планово-економічний відділ одного з важливих промислових підприємств. Працювавось від душі. Прийшовши з роботи, брав на руки трирічного Юрка, щоб присісти з ним десь та послухати веселий щибет п'ятирічної доньки Олі; вона ж так хоче розповісти батькові нового віршика.

Олексій Єгоров добився того, про що мріяв майже два роки. Все почалося ще на початку війни. Була у Єгорова дуже мирна професія. В столиці Казахстану Алма-Аті він очолював планово-економічний відділ одного з важливих промислових підприємств. Працювавось від душі. Прийшовши з роботи, брав на руки трирічного Юрка, щоб присісти з ним десь та послухати веселий щибет п'ятирічної доньки Олі; вона ж так хоче розповісти батькові нового віршика.

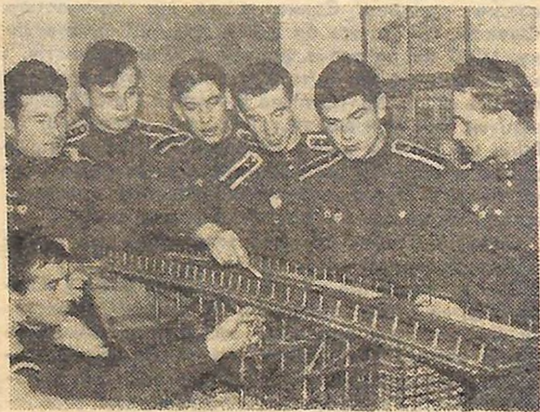

ТРИПОВЕРХОВОГО сірого будинку, оточеного високими осоками і ясенями, виходять і шикуються в колочи юнаки у військовому. Подається команда.

Колони проходять повз мене. В їх строю ті, хто вирішив присвятити себе військовій справі. Я вдивляюсь у юні і мужні обличчя курсантів. Хочу влізати своїх земляків із золотоколисних степів Кіровоградщини. А курсанти, рівняючи ряди і натхненно співаючи, проходять і проходять. Військова дисципліна.

Та через півгодини, після обіду, в комітеті комсомолу училища я зустрівся з кіровоградцями. Вже про все домовлено. Передано наказ в підрозділи і на курси.

БРОНЯ МІЦНА

Пригадую недавню розмову з секретарем партійної організації Харківського гвардійського вищого танкового командного училища підполковником А. П. Афанасьєвим.

— Добре навчаються курсанти, уродженці Кіровоградської області, — сказав він. — Багато з них відмінники, активісти. Нещодавно у нас в гостях побував кореспондент «Красной звезды» підполковник Єрємін. У газеті за 22 січня цього року він з захопленням писав про високу майстерність у водінні танка сержанта Янковського. Молодець курсант! Він ваш земляк, з Кіровограда.

Потім секретар комітету комсомолу лейтенант Іван Поліщук розповідав мені про сторінки славної історії училища. Знову заговорили про земляків.

— Хотілося б, щоб ви добре слово сказали не лише про курсантів, а й про першого помічника викладачів — механіка-інструктора по водінню танків Олександра Преподобного, — попросив Поліщук. — Родом Олександр з села Глиняної, Добровеличківського району. Відмінний танкіст.

Потім зайшла розмова про спільні походи курсантів і школярів по місцях бойової слави, про організовані разом з студентами вечори відпочинку та інші масові заходи. Багатим, повнокровним життям живуть майбутні офіцери Радянської Армії.

Рипнули двері.

— Курсант Кротик прибув!

Василь Кротик навчався в Кам'янецькій середній школі. Мріяв про військову службу, готував себе до неї, був кращим спортсменом. Коли офіцер Новоархангельського райвійськкомату запропонував йому подати документи в Харківське танкове училище, Василь зробив це з радістю.

Якщо Василь Кротик, як і Сергій Ніколаєнко з м. Долинської та Василь Калеников із Шестаківки вступили до училища зразу ж після закінчення середніх шкіл, — то Віктор Янковський встиг закінчити службу в армії, працював, як й інші танкіст Анатолій Чайка, на заводі «Червона зірка».

Так я і познайомився з ними. Потім курсанти почали засипати мене запитаннями про Кіровоград, про успіхи трудівників області, просили через газету передати привіт землякам.

Надвечір ми розпрощалися. А я ще довго думаю про цих юнаків, загартованих і змужнілих, які обрали один з найтрудніших шляхів у житті.

В. ПРОЦЕНКО,
позаштатний кореспондент газети «Молодий комунар».
Харків — Кіровоград.

На фото: в учбовому класі на занятті з інженерної справи.

ЧУЄШ ДНІПРЕ!

(Закінчення. Початок на 2-й і 3-й стор.).

нівських аркушах писали листівки, в яких закликали односельчан не коритися ворогові, ховати зерно, тікати в плавні, аби не їхати рабами в фашистську Німеччину.

Але ми були не самі. Час від часу появлялися в селі наша вчителька Тетяна Федорівна Олефір, привозила вісті Радянського інформбюро, давалаказівки.

Фашисти спочатку навіть не підозрювали, що в таких, здавалося б, безпечних дівчатках вулканиться народний гнів. І не дізналися б, якби не підлі люді...

В один з днів 1942 року фашистські кати скрутили нам руки, допитували, били, залякували смертю. Ім і в голову не приходило, що ми випурхнемо на білий світ Чайками і будемо жити разом з вами. І нам навіть ніяково, коли наші ровесниці-школярки Світлана Саліга, Ольга Лихоперська зупиняються біля стелу, освітлюють нас комсомольськими значками, чомусь стискають пальці і прикладають до очей вишиті хустинки...

Та ось і центр. Буїно кучерявиться трикутником молодий парк, а в ньому на постаменті ніяк не можуть наговоритись, надивуватись зі світлого життя односельчан В. І. Ленін і О. М. Горький.

Двоповерхова споруда контори колгоспу, чайна і готель, багато магазинів і красень побутоквінбат. Завідує ним теж наша ровесниця Ліда Пилипенко. Ідуть і йдуть сюди молодь і літні колгоспники, щоб у свято крокувати в нових костюмах і сукнях.

Ах, як хочеться й собі замовити голубі плаття і хоча б на один вечір поїти в Будинку культури! Ми б теж пливли на хвиллях вальсу, як і сільські інтелігенти Ольга Шульга, Ніна Саліга, Катя Сисько... Взяти б участь в постановці «Калинового гаю», яку збирається здійснити наш режисер Мокій Патерило.

Вранці наділи б комбінезони і подалися в тракторні стани. Разом з Васею Трояном засівали б зерном землю, а квітневими надвечір'ями гуляли тут, біля красивого ставу, чи квітчали будинок грядками червоних гвоздик, чорнобривців, матиоли...

Але нам пора... Уже показався з-за повороту Славути, вріс у небо монумент Слави. Іван Миколайович набирає повну пригріш води, чомусь тупить до губ, бриз-

кає на камінь, вкритий живими квітами.

Ми прощаємося, щоб знову повернутись. Ген на обрії з'явився «Тарас Шевченко». А ми будемо, разом з вами, летіти до сонця, черкати його крильми, горіти і не згоряти...

ЗЕМЛЯ І ПАРОПЛАВИ
Хлопці йшли крутим наддніпрянським косогором. Хлопці йшли від тракторного стану сюди, до ставка, що лежав у глибокій тарілі. Йшли в комбінезонах, з рукавами, замащеними солідолом.

Раптом один з них нагнувся і на дні глибокої вирви підняв округлий шмат металу.

— Крило літака, — сказав Василь Троян.

— А ось і один з кутів зірки, — обмиваючи бляшану нашивку, додав Віктор Гавресь.

Увечері бойову реліквію принесли в Будинку культури. Директор середньої школи Володимир Кузьмович Рашевський зробив ймовірне припущення, що це залишок літака, на якому загинув Герой Вітчизняної війни Олександр Григорович Сазонов.

Червоні слідопити відразу ж приступили до роботи. Листа було направлено в Омськ, де проживали родичі мужнього льотчика. А захоплені ідеєю створення краєзнавчого музею комсомольці почали збирати старовинні речі, записувати спогади учасників революції, перших комсомольців. На цей час нагодився в

село його частий гість, земляк, Герой Радянського Союзу Тимофій Матвійович Шашко.

— Добру справу робите, друзі, — сказав він у задумній бесіді. — Я нерідко буваю у вас, але кожного разу викликає в мене подив і захоплення ваше оновлення, краса життя. По краплині збирайте минуле села. Воно вам допоможе краще зрозуміти сьогодення і й день.

Фотолюбитель Василь Троян зробив кілька цікавих знімків, а хлопці-теслярі взялися за виготовлення стелів.

Коли приїздили сестри Олександра Григоровича Сазонова, комсомольці не відпустили їх від себе. Водили на ферми, показували тракторні стани. Просячи, просили не забувати про Куцеволівку на Дніпрі...

...Кожного дня до Дерівської пристані відправляється автомашина: їдуть колгоспники в справах, повертаються з далеких доріг. А сьогодні відправляється кілька автомашин спеціально: на весняну сесію та консультації збираються колишні випускники Анатолій Саліга, Олена Шульга, Олександр Грек, Микола Патерило — всього близько 50 чоловік. І всі — в сільськогосподарські вузи за рекомендацією артілі.

Голова колгоспу Григорій Фролович Перепеляк задоволено потирає руки, запрошує до себе в кабінет майбутніх командирів виробництва: може, якісь є претензії, може, допомогти в чому?

Та в хлопців і дівчат усе гаразд. Сидять вони за столом і пригадують один з літніх вечорів. Тоді з ініціативи комітету комсомолу проводили цікаву гру окремими загонами. Десь уже пізно ввечері зібралися на широкій лісовій галявині, розпалили багаття. Варили кулешу, гріли чай. Тоді ж якраз Григорій Фролович, без зайвих прикрас, розповів про колгоспні справи, запросив працювати в артілі.

І не помилились орлята. Багато цікавих клопотів у зоотехніка Людмили Троян, агронома Миколи Патерила. Та хіба тільки в них?

Поки ведеться розмова, у дверях з'являється секретар комсомольської організації, інструктор по спорту Микола Сокур. В руках — щойно придбана спортивна форма для футбольців.

— Може, зіграємо перед від'їздом? — запитує. — Бо де ще є таке шовкове поле,

цював у гранкар'єрі, а коли організувалася бригада — пішов, не вагаючись. Підібрав собі надійних хлопців: Гришу Польщак, Миколу Ковальова, Івана Литвинова. І пішла золота рибка.

Замовкла на мить, а потім продовжувала:

— А вчора і я була на риболовлі. Попросилась у хлопців — не відмовили.

Повільно пливли лиманом, витягуючи сіті. Допомога і я. Руки й досі рибою пахнуть, — всміхнулася.

Одну з сітей закинули на міліну, і полплавки ніяк не тонули.

— Треба «бомбити», — сказав Іван. — Інакше, чого доброго, браконьєри потрусять сіті. Він почав кидати заготовлені камені. Поблизу за бортом пропливала пляшка. Я нагнулася і взяла її. Але що це? В середині якась записка.

— Ось вона, — сказала Ассоль, — подаючи аркуш.

Я розгорнув і прочитав: «Всім, всім, всім! Ми, Робінзони, учасники походу «Дніпрові зорі», приплили на острови за чемадонами відкриттів. Ми їх знайшли тут. Приїжджайте — поділимось. Учні Микола Яцина, Сашко Косак, Борис Бобрик, Володимир Лисенко.

... Відчаливав пароплав. Збігав трапом на палубу, шукаю очима свою Ассоль, що знову заспівала «Як проводжають пароплави». Кричу їй крізь веломовний людський потік, щоб записку віднесла в школу. Не знаю, чи почула?..

Стою на палубі і звертаюся в думках до Славутича: ні, не даремно загинули бойові куцеволівські подруги у вогняній круговерті. Стелеться барвінком сьогоднішній день, стоять на дніпровських причалах грінівські Ассолі, креслять блакитне небо тисячі чайок, на твоїх берегах вруняється хліба.

Чуєш, Дніпре мій?

М. СОЛОДЧЕНКО,
спецкор «Молодого комунара».

Куцеволівка — Деріївка, Онуфріївського району.

ВІСТРОК, 9 травня. Перша програма, 10.00 — Для дітей, «Будильник», (М). 10.30 — Для школярів, «Скорка», (Донецьк), 11.00 — Для школярів, «Незбутні дні», Літературно-музична композиція, (М). 13.20 — Наша афіша, (К). 13.25 — Слава місту-герою Ленінграду, 13.30 Всесоюзний телефестиваль дитячої творчості, (Сімферополь), 14.00 — Для воїнів Радянської Армії і Флоту, «Солдат завжди солдат», (М). 15.00 — Спортивна передача з Ташкента, 16.45 — Всесоюзний фестиваль самодіяльного мистецтва, Концерт дипломантів республіканського конкурсу, (Вільнюс), 17.15 — «Розповіді про героїзм». Виступ письменника С. Смирнова, (М). 17.45 — «Солдат Вітчизни», Прем'єра телевізійного документально-художнього фільму, (М). 18.45 — Слово місту-герою Севастополю, 18.50 — Світлій пам'яті загиблих у боротьбі проти фашизму, Хвилина мовчання, (М). 19.15 — Телевісті, (К). 19.30 — «Вічний во-

гонь», (К). 19.50 — Концерт української пісні, (К). 20.30 — Телефільм, (М). 21.00 — Художній фільм, (К). 22.30 — Пошта «Голубого вогника», (М).
Друга програма, 19.15 — Концерт, (М). 20.30 — Теленовіни, (М). 20.55 — Слово місту-герою Волгограду, 21.00 — «Серцю солдата», Концерт, (Дніпропетровськ).
СЕРЕДА, 10 травня. Перша програма, 16.50 — Школа спорстмена-початківця, (М). 17.30 — Мультифільм, (К). 17.45 — Рішення XXIII з'їзду КПРС — у житті! «Щасливої дороги», Кінорепортаж, (К). 18.00 — Кіровоградські вісті, 18.15

— Телеріклами. (Кіровоград). 18.20 — «Запрошення на весілля». Виступ лауреата всеросійських конкурсів ансамблю пісні і танцю м. Істри, (М). 19.00 — Для юнацтва, «Нотка», (К). 19.45 — «Мартин Боруля». Спектакль Кіровоградського музично-драматичного театру імені Кропивницького, (Кіровоград), 22.15 — Телефільм, (Кіровоград), 22.30 — Гучульські мелодії, (Львів).

Друга програма, 18.00 — Телевісті, (К). 19.45 — «Позв вікну їдуть поїзди». Художній фільм, (К). 21.20 — «Ми повернемося, Памірю». Телефільм, (К). 21.50 — «Зізнання», Телевізійна програма, (М).
ЧЕТВЕР, 11 травня. Перша програма, 16.25 — Для дітей, «Олівець-малюєць», (К). 16.55 — Для школярів, «Поєма про Яшу Гордієнкова», (Одеса), 17.30 — Телевісті, (К). 18.00 — «Світ сьогодня», (М). 18.30 — Півафінал Кубку СРСР з хокея, (М). 20.40 — Кіножурнал «За величчям серця» та художній фільм «Перекличка», (Кіровоград).

Є ГОЛИ — Є НАСОЛОДА

Задоволені залишали кіровоградці позавчора стадіон. Їх улюблена «Зірка», нарешті, показала красивий футбол. Правда, грати наші земляки так само завзято, як і в попередніх матчах, але цього разу вони зуміли реалізувати свою ігрову і територіальну перевагу. Красивий футбол без голів немислимий. А в матчі з миколаївським «Суднобудівником» господарі поля забили три м'ячі у ворота суперників, не пропустивши в свій жодного. Авторами голів були В. Дровецький (2) і М. Корольов.

Наступний номер «Молодого комунара» вийде 12 травня ц. р.

Редактор **В. ПОГРІБНИЙ.**

НАША АДРЕСА І ТЕЛЕФОНИ

м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36.
Телефони: редактора — 45-00, відповідального секретаря — 45-35, відділів — 45-36.

«МОЛОДОЙ КОМУНАР» — орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ.